

De neerlandistiek fleurt op in meertaligheid

LUDO BEHEYDT

Het driejaarlijkse Colloquium Neerlandicum, dat dit jaar in Brussel plaatsvond, is die spannende en warme bijeenkomst van academische neerlandici uit de hele wereld en een weerkerend hoogtepunt van Nederlandse cultuur. Wat begon als een aarzelende poging om docenten Nederlands aan buitenlandse universiteiten samen te brengen, is ondertussen een evenement waarop neerlandici van allerlei slag samenkomen om ideeën, ervaringen, onderzoeksresultaten, projecten te delen en te bespreken. Het is het feest van de internationale neerlandistiek.

De internationale Vereniging voor Neerlandistiek (IVN), die dit jaar dit feest organiseerde onder voorzitterschap van VUB-hoogleraar Wim Vandenbussche en directeur Anne Sluijs, heeft resoluut gekozen voor een zeer actuele thematische oriëntatie: *Nederlands in meertalige contexten*, een thema dat zowel de meer dan driehonderd aanwezige buitenlandse neerlandici als de neerlandici intra muros aanbelangt. Voor neerlandici uit Zuid-Europa, Oost-Europa, Azië of Amerika blijft de neerlandistiek een kleine, specialistische niche, die zich vaak met moeite staande houdt tussen de 'grote talen'. Voor de neerlandistiek in Brussel, Amsterdam, Leiden, Louvain-la-Neuve, Luik of Namen is de context tegenwoordig al even vaak meertalig, internationaal en superdivers. De problematiek voor de academische neerlandistiek is daardoor nogal gelijklopend. En de vragen zijn vergelijkbaar: Wat is vandaag de waarde en het belang van een studie Nederlands? Hoe past zo'n studie nog in een anderstalige of meertalige maatschappij? Hoe kan het curriculum van de neerlandistiek succesrijk aansluiten bij de culturele behoeftes van de meertalige omgeving? Welke positie kan een neerlandistische opleiding innemen in de voortschrijdende internationalisering van het academisch onderwijs?

Dit zijn prangende vragen, die niet alleen de overlevingskansen van de opleidingen raken, maar evenzeer de existentiële vraag welke culturele wereld wij willen delen in de meertalige context. Het zijn vragen die verder reiken dan de 19e-eeuwse idee van een unitaire taal voor een natiestaat.

In dit licht was de enthousiasmerende openingszitting, waarin IVN-voorzitter Wim Vandenbussche, algemeen secretaris van de Taalunie Gunther Van Neste, Vlaams minister Cielte Van Achter, directeur-generaal Cultuur

en Media bij OCW Barbera Wolfensberger en VUB-rector Jan Danckaert de inspirerende rol van de neerlandistiek wereldwijd in de verf zetten, een mooie aanzet voor een diepgaande peiling van de neerlandistiek in de hedendaagse internationale academische context.

Die peiling werd vervolgens geschraagd door vier plenaire lezingen die de veranderende positie van het Nederlands als academische discipline vanuit verschillende perspectieven benaderden. Alfred Schaffer presenteerde thema's en sentimenten in nieuwe Nederlands-talige literatuur geschreven door auteurs van kleur in het dekoloniserende meertalige Zuid-Afrika. Stéphanie Vanasten opende transnationale ruimtes in de literatuur met speciale aandacht voor cultuurtransfer en vertaalstromen. Andreas Krogull bekeek het Nederlands in taalcontact in een historische meertalige omgeving en bij migratie. Orsolya Réthelyi focuste met brio op de aandachtsverschuiving in de literatuurwetenschap naar meertalige en meerstemmige ontmoetingen die bijdragen aan nieuwe identiteiten en esthetiek binnen de literatuur.

In het kielzog van deze richtinggevende en trendsettende voorzetten bood het colloquium een overvloed aan panels, lezingen, en ja, ook de bij de jongeren tegenwoordig zo populaire pechakucha's (presentaties van twintig keer twintig seconden) over letterkunde, taalkunde, didactiek, vertaling, cultuur en neerlandistiek in het algemeen.

Om een beter zicht te krijgen op de inhoud van de wending naar Nederlands in meertalige context, zou het nuttig zijn om een becommentarieerde representatieve greep te doen uit de vele presentaties, lezingen en panels. Hier is dat jammer genoeg niet mogelijk en het is dus met spanning wachten op de Handelingen van het colloquium. Want wie is niet nieuwsgierig naar de nieuwe neerlandistiek in haar relatie met vertaling, kunstmatige intelligentie, multiperspectiviteit in Nederlandse cultuur, transfer van Nederlandstalige literatuur of psycholinguïstische aspecten van meertaligheid?

Ludo Beheydt is emeritus hoogleraar Civilisation néerlandaise en Linguistique néerlandaise aan de Université catholique de Louvain. Hij is lid van de redactie van Neerlandia.

Contact: ludo.beheydt@skynet.be